

Myndighed, mildhed og munterhed

på Frie Skolers Fællesmøde

Fællessang.

Hans Rønne.

Jørgen Carlsen.

Det traditionsrige De Frie Skolers Fællesmøde havde i år skiftet navn til Frie Skolers Fællesmøde, fordi det ikke længere er alle de frie skoleformer, der står bag økonomisk. Efterskolerne, hus- og håndarbejdsskolerne og højskolerne har trukket sig – nu er det alene Dansk Friskoleforening, der understøtter det folkelige møde. Desto mere glædeligt var det, at årets møde med titlen Myndighed, Mildhed og Munterhed sprængte loftet for deltagertallet. 92 deltagere oplevede tre hektiske og muntre døgn på Ollerup Gymnastikhøjskole fra torsdag den 11. til lørdag den 13. november. I programmet opgives deltagertallet til "minimum 50, maksimum 90." Prisen var i år sat ned fra sidste års 1.950 kroner til 1.800, men det er næppe forklaringen på, hvorfor deltagertallet i forhold til sidste år var steget med 64% (fra 56 deltagere). Hvad forklaringen er, var der ingen, der havde noget bud på, for skønt mødet og programmet var godt, luksuriøst, spændende, sammenhængende og deltagerne veloplagte, så var det ikke i modsætning til tidligere.

Fællesmødet var – som altid – et intens brusebad af levende ord, som igen viste, hvad dét kan – i modsætning til powerpoint og døde bogstaver. Derfor kan hver-

ken oplevelsen eller indholdet gengives retfærdigt. Det skal opleves, hvilket er hele begrundelsen for at afholde den slags folkelige møder frem for blot at udgive et skrift. En skriftlig gengivelse på anden hånd ville være som at lade et referat af musik erstatte oplevelsen med egne ører.

Der blev udtrykt megen taknemmelighed over for friskoleforeningen for at have gjort det hele muligt. Og også over for den stædige og vedholdende lille, selvbestaltede arrangementsgruppe: Ingegerd Auken (Frederiksberg Friskole), Thorstein Balle (Den frie Lærerskole), Per Slynghborg (Eriksminde Efterskole) og Uffe Strandby (Ollerup Gymnastikhøjskole), hvor sidstnævnte derudover også var omsorgsfuldt vært det meste af døgnet. Jeg kan kun som mangeårig deltager – for fornøjelsens skyld – anbefale alle, der har mulighed for det, selv at opleve det: Et massivt fix af ny energi, overskud, oplivelse, fest og farver – serveret på et sølvfad. Hvis man kan blive i tvivl om, hvad fri skole egentligt er, og hvad der adskiller det fra alt andet, så skal man tage på Frie Skolers Fællesmøde – til næste år i november.

Torsdag eftermiddag indledtes mødet med et veloplagt one-man-skuespil af Hans Rønne, "Fars Dreng", der handlede om Det Nye Testamente – set fra den "papfars" synsvinkel, som der ikke har været så meget fokus på - i Biblen bl.a.

Jørgen Carlsen, forstander på Testrup Højskole fortalte, at ordene har den egenskab, at "de lader de ting, der er til, blive til – for os menne-

sker". De gør verden begribelig i ord. Og det vigtigste anliggende i den sammenhæng er spørgsmålet om, hvordan vi skal leve livet, og hvad vi skal bruge det til. Det er det grundlæggende *dannelsesspørgsmål*, som er de frie skolers vigtigste anliggende. Ikke et spørgsmål, der findes noget endegyldigt svar på, eller som nogen har fortrinsret til at besvare, men som alle har lige ret til at byde

ind på. Det er derfor, at samtalen, det levende ord, er omdrejningspunktet i fri skole. Og livet har fundamentalt glæden og munterheden som fortegn.

Joakim Garff rejste magtens problem i forbindelse med temaet "myndighed". Udøvelsen af myndighed forbindes normalt med magt. Kierkegaard rejste imidlertid det helt moderne problem, det pædagogiske

Joakim Garff.

Kathrine Winkel Holm og Kirsten Ketscher.

Foredrag.

paradoks: "Hvordan opdrager man til selvstændighed?" – uden at manipulere. Det kræver ydmyghed fra lærerens side og en indirekte, pædagogisk metode:

"For i Sandhed at kunne hjælpe en Anden, maa jeg forstaae mere end han – men dog vel først og fremmest forstaae det, han forstaaer. Naar jeg ikke gjør det, saa hjælper min Mere-Forstaaen ham slet ikke. Vil jeg alligevel gjøre min Mere-Forstaaen gjældende, saa er det, fordi jeg er forfængelig eller stolt, saa jeg i Grunden istedetfor at gavne ham egentligen vil beundres af ham. Men al sand Hjælpen begynder med en Ydmygelse; Hjælperen maa først ydmyge sig under Den, han vil hjælpe, og herved forstaae, at det at hjælpe er ikke det at herske, men det at tjene, at det at hjælpe ikke er at være den Herskesygeste men den Taalmodigste, at det at hjælpe er Villighed til indtil videre at finde sig i at have Uret, og i ikke at forstaae hvad den Anden forstaaer" (Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed, 1859).

På det område var overensstemmelsen mellem Grundtvig, Kierkegaard og H.C. Andersen langt større – end de selv var klar over i samtiden, hvor de alle var outsiders i forhold til det etablerede åndsaristokra-

ti, men uden at opleve slægtskabet med hinanden.

Finn Slumstrup, formand for Grænseforeningen, opponerede lidt mod Garff til morgensangen fredag morgen ved at sige, at myndighed ikke i folkelig forstand byggede på magt. Det kunne man se i "danskernes drømmebøger": Højskolesangbogen og Salmebogen. Af dem fremgår det, at myndighed kan bygge på "frihed, frivillighed og fredsommelighed".

Derefter var professor dr. jur. *Kirsten Ketscher* og cand. teol. *Kathrine Winkel Holm* sat i panel sammen for at skabe debat. Forskellige var de, den første fremhævede, at ægteskab og familie ingen juridisk funktion havde i vores samfund, så det måtte folk selv finde ud af. Kathrine Winkel Holm mente derimod, at familiens myndighed skulle reetableres. Det udløste en længere debat med deltagerne.

Om eftermiddagen så vi *Erik Clausens* film *Slip Hestene Løs*, der som alle Clausen-film handlede om de svageste i samfundet og deres drømme og kamp for et ordentligt liv. Clausen indledte ikke nogen debat om filmen, men fortalte – eller opførte – sin egen biografi, sin egen for-

tælling. Og det var både underholdende og professionelt; det var meget autentisk, og perspektivet rakte langt ud over det personlige. Der var politisk slagkraft i Clausens personlige erfaringer. Det handler om at bevare og skærpe den frie tanke, det er kunsten, der bevæger os, og kommunikation er dybest set at bevæge hinanden. Det er det subjektive sprog, der flytter, det, der flytter tingene og gør det usynlige synligt.

Dér var han helt på bølgelængde med Carlsen.

I det hele taget var det imponerende i hvor høj grad, det lykkedes at bringe de mange forskellige indslag i sammenhæng. De uddybede og supplerede hinanden – langt ud over, hvad den enkelte foredragsholder selv kunne have forudset.

Eneste undtagelse var forfatteren Søren Ulrik Thomsen, hvis oplæsning af to essays ikke havde det mindste at gøre med det overordnede tema – til trods for Thorstein Balles ihærdige indsats for at få Thomsen til at forholde sig til mødets tema. Det lykkedes ikke. Søren Ulrik Thomsen forholdt sig til Søren Ulrik Thomsen. Men på det tidspunkt havde deltagerne allerede indtaget en god festmiddag.

Derefter, og det var sent på aften-

Laila & Symfobia.

Undergrunden.

nen fredag, var der fredagafstenshygge. De mest forhærdede endte dagen hos naboen, værtshuset Undergrunden på Den frie Lærerskole.

Lørdagen begyndte med morgensang og *Ingegerd Aukens* fortælling af Tove Janssons Mummi-fortælling fra 1972 om Det Usynlige Barn.

Derefter fortalte *Mads Hermansen*, professor ved CBS og dr. pæd, om skolens rolle i forhold til begrebet myndighed. Hans forskning havde afsløret, at den største uddannelsesmæssige udfordring var at kunne fremme det, der med et lidt uhåndterligt begreb kunne hedde, "frustrations-robustheds-kompetence".

Den forskning, han havde været

involveret i, havde vist, at de sociale kompetencer var forudsætningen for, at der kunne ske en faglig læring, og at den vigtigste lærerkompetence derfor var at kunne håndtere, at andre brød sammen – uden selv at gøre det.

For at træne denne frustrationskompetence var det vigtigt – ikke at gribe ind for hurtigt. Hvad både lærere og forældre ofte gjorde.

Derefter og inden afrejsen efter en god frokost var der koncert med *Laila og Symfobia*. Deltagerne fik udvelevet et et sort bånd, de kunne trække over øjnene, lægge sig ned på nogle springmadrasser eller bare blive siddende. De fleste valgte at luk-

Løgumkloster Friskole

Vi har på Løgumkloster Friskole tradition for at tage til De Frie Skolers Fællesmøde (nu Frie Skolers Fællesmøde). Vi tager alle af sted og får derved en inspirerende oplevelse sammen, det er lige det, der skal til for at klare den mørke tid. Vi kommer opløftede hjem og har ny energi til skolehverdagen.

Igen i år var det et fantastisk program – så tak til kursusudvalget og til Friskoleforeningen, som har sørget for at fællesmødet fortsat kan gennemføres. Vi glæder os allerede til næste år!

Hilsen
alle lærerne
på Løgumkloster Friskole

Erik Clausen.

ke øjne og lod en time gå med dejlig og forunderlig musik.

Claudi Clausen